

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΣΤ' ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ 8^{ου} ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟ 1821(200 χρόνια από την Επανάσταση)

Μάρτιος 2021

Τμή Φύλλου:

25η Μαρτίου

Κάθε χρόνο στις 25 Μαρτίου τιμούμε και γιορτάζουμε τον ξεσηκωμό των υπόδουλων Ελλήνων κατά των Τούρκων κατακτητών. Μετά από 400 χρόνια σκλαβιάς οι προγονοί μας επαναστάτησαν για τη Λευτεριά. Η 25η Μαρτίου είναι η πιο σημαντική ημερομηνία στην ιστορία της Νεότερης Ελλάδας.

Η επέτειος να γιορτάζουμε τον εθνικό ξεσηκωμό στις 25 Μαρτίου με τη μεγάλη εκκλησιαστική γιορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου καθιερώθηκε στις 15 Μαρτίου 1838 από τον βασιλιά Όθωνα.

Φέτος συμπληρώνονται 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση και την έναρξη του αγώνα της εθνικής παλιγγενεσίας.

Διονύσιος Σολωμός

Η οικογένεια του εθνικού μας ποιητή καταγόταν από την Ανατολική Κρήτη και κατέφυγε στη Ζάκυνθο. Ο ποιητής γεννήθηκε το 1798. Σπούδασε στο Λύκειο της Κρεμόνας, ενώ συνέχισε τις πανεπιστημιακές σπουδές του στη νομική σχολή του πανεπιστημίου της Παβίας στην Ιταλία. Η επανάσταση του 1821 συγκλόνισε το Σολωμό και γι αυτό έγινε υμνητής της. Το 1823 επηρεασμένος από την ορμή των αγωνιστών έγραψε τον "Ύμνο στην Ελευθερία". Το 1824 έγραψε την "Ωδή στο θάνατο του Λόρδου Μπάιρον" και "Ωδή στο θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη". Η αθάνατη εποποιία του Μεσολογγίου ενέπνευσε στο Σολωμό το μεγάλο ποιητικό του έργο "Ελεύθεροι Πολιορκημένοι".

Το σατυρικό πεζογράφημα "Η Γυναίκα της Ζάκυνθος", "Ο Λάμπρος", "Τρελή Μάνα", "Κρητικός", "Ο Πορφύρας", "Ο Φωτεινός", "Η Φαρμακωμένη" και το "Επίγραμμα Ψαρών" είναι δικά του έργα.

Από το 1828 εγκαταστάθηκε στην Κέρκυρα όπου και πέθανε το 1857.

Ο ποιητής, σε όλο το έργο του, κήρυξε με πάθος τις αθάνατες αξίες της ζωής. (δικαιοσύνη, ελευθερία, αλήθεια, πίστη, αγάπη, χρέος).

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΥΜΝΟΣ

Ο Εθνικός μας Ύμνος είναι ποίημα του Διονύσιου Σολωμού και έχει τίτλο "Ύμνος στην Ελευθερία".

Γράφτηκε στη Ζάκυνθο το Μάη του 1823 και παρουσιάζει τη μεγάλη πάλη του ελληνικού λαού για να διώξει τη σκλαβιά και να ξαναφέρει την Ελευθερία.

Το ποίημα αποτελείται από 158 στροφές και οι δυο πρώτες τραγουδιούνται ως Εθνικό μας Ύμνος. Τη μουσική του την έγραψε ο Νικόλαος Μάντζαρς σε συνεργασία με το Σολωμό το 1829. Καθιερώθηκε ως Εθνικός Ύμνος το 1864.

Έλληνες αγωνιστές του 1821 στη Λιβαδειά

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΙΛΩΝ Ή ΦΙΛΩΝΑΣ: γεννήθηκε στη Λιβαδειά. Ήταν αγωνιστής του 1821, πρόκριτος, μέλος της Φιλικής Εταιρείας και από τους πρωτεργάτες της επανάστασης στη Βοιωτία. Μετά την κήρυξη της επανάστασης στην Στερεά Ελλάδα, σχηματίστηκε προσωρινή διοικητική αρχή, που ονομάστηκε Άρειος Πάγος της Ανατολικής Χέρσου της Ελλάδας. Σε αυτήν ο Ιωάννης Φίλων συμμετείχε στη γερουσία ως πληρεξούσιος. Γιος του ήταν ο Φίλων Φίλωνος δήμαρχος, βουλευτής, υπουργός και πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ: γεννήθηκε στη Θήβα τον Μάρτιο του 1799 και μεγάλωσε στη Λιβαδειά. Κατά τη διάρκεια της Εθνεγερσίας του 1821 διατηρούσε με δικά του έξοδα στρατιωτικό σώμα 120 ανδρών. Πήρε μέρος σχεδόν σε όλες τις μάχες στην ανατολική Στερεά Ελλάδα. Έως το 1826 πολέμησε τους Τούρκους με τον Αθανάσιο Διάκο, τον Οδυσσέα Ανδρούτσο του οποίου διητέλεσε «Γραμματικός» και τον Ιωάννη Γκούρα. Το 1827 ακολούθησε τον Γεώργιο Καραϊσκάκη και τον Δημήτριο Υψηλάντη. Εκλέχτηκε Πληρεξούσιος και Βουλευτής Λιβαδειάς κατ' επανάληψη και πρόεδρος της Βουλής από το 1849 έως το 1850.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΑΜΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ: (μέσα 18ου αιώνα - 1826). Λιβαδίτης αγωνιστής της επανάστασης του 1821 και μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Ασχολούνταν με το εμπόριο. Ήταν πρόκριτος της Λιβαδειάς και από τους πρωτεργάτες της εξέγερσης στην πόλη. Μαζί με το Διάκο, το Φίλωνα, το Μπούργο και το Νάκο προετοίμασαν την εξέγερση. Χρημάτισε πληρεξούσιος Λιβαδειάς στην Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου το 1821, στην Γ' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου το 1826, μέλος του Εκτελεστικού το 1821 και έπαρχος Αίγινας το 1824.

ΜΠΟΥΣΓΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ: (Απόκουρο Ναυπακτίας - 1796, Λιβαδειά - 1860) Υπηρέτησε προεπαναστατικά στην αυλή του Αλή πασά και το 1821 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Κατά την έκρηξη της επανάστασης βρέθηκε στο Γαλαξίδι. Ξεσήκωσε τους κατοίκους της Αράχοβας, πήρε μέρος στη μάχη για την κατάληψη της Λιβαδειάς και στη μάχη της Αλαμάνας με τον Αθανάσιο Διάκο. Συνέχισε την πολεμική του δραστηριότητα σε διάφορες περιοχές της Στερεάς Ελλάδας στο πλευρό του Ανδρούτσου, του Γκούρα και του Καραϊσκάκη και κατέλαβε στρατιωτικά αξιώματα στο ανεξάρτητο ελληνικό κράτος.

ΝΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Γεννήθηκε γύρω στα 1860 στη Λιβαδειά. Προύχοντας Λιβαδειάς, είχε μεγάλη περιουσία και μεγάλη μόρφωση για την εποχή του. Απόχτησε τρεις γιους, το Σπύρο, το Γιαννούλη και το Λάμπρο. Τis παραμονές της Επανάστασης ο Διάκος τον κάλεσε μαζί με τους άλλους προύχοντας της Λιβαδειάς για να ξεκινήσουν ξεσηκωμό. Ο γερο-προύχοντας είχε ζήσει τον ξεσηκωμό των Ορλωφικών στα 1770, τότε που όλη η περιοχή της Λιβαδειάς ποτίστηκε με αίμα, και ήταν δισταχτικός. Σαν ξέσπασε όμως η Επανάσταση, ο Νικολάκης, γέρος και ανήμπορος για άρματα, προσφέρει στον αγώνα όλη την περιουσία του. Πιάνεται αιχμάλωτος από τον Κιοσέ Μεχμέτ, που τον στέλνει στη Λάρισα και τον ρίχνουν στη φυλακή. Το Μάρτη του 1822, ύστερα από παρέμβαση του Υψηλάντη, τον λευτέρωσαν οι Τούρκοι, ανταλλάσσοντάς τον με τα χαρέμια του Χουρσίτ πασά, που βρισκόντουσαν στα χέρια των Ελλήνων. Το Πάσχα του 1822 ο γερο-προύχοντας έφτασε στην Κόρινθο, όπου βρισκόταν η οικογένειά του. Εκεί, ύστερα από λίγο, πέθανε μην αντέχοντας στις τόσες κακουχίες της φυλακής.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΑΚΟΣ: γιος του Νικόλαου Νάκου, προεστού και διοικητή της Λιβαδειάς πριν την επανάσταση. Φλογερός πατριώτης και φιλικός έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην επανάσταση της Λιβαδειάς, πήρε μέρος ως πληρεξούσιος της σε όλες τις Εθνοσυνελεύσεις έως το 1832 και έγινε υπουργός της Αστυνομίας όταν τον επέλεξε το Εκτελεστικό του 1822.

Ήταν επίσης πληρεξούσιος Λιβαδειάς το 1826-1827 στην Γ' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου.

Μετά την Ελληνική Επανάσταση υπήρξε έμπιστος του Βασιλέως Όθωνος Πέθανε το 1856.

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΝΑΚΟΣ (1788- 1830): γιος του Νικόλαου Νάκου και αδερφός του Λάμπρου. Αγωνιστής και αυτός της επανάστασης. Έλαβε μέρος στη Β' εθνοσυνέλευση το 1823 και διητέλεσε παραστάτης Λιβαδειάς μέχρι το 1825. Έλαβε αρκετά αξιώματα και λίγο πριν πεθάνει, στα χρόνια της διακυβέρνησης του Καποδίστρια, διορίστηκε γερουσιαστής.

Λάμπρος Κατσώνης

Ο Λάμπρος Κατσώνης ήταν Έλληνας αξιωματικός του ρωσικού αυτοκρατορικού στρατού, ιππότης του ρωσικού τάγματος του Αγίου Γεωργίου και ήρωας του απελευθερωτικού κινήματος. Γεννήθηκε στη Λιβαδειά και σε νεαρή ηλικία έλαβε μέρος στα (ΟΡΛΩΦΙΚΑ) και κατατάχθηκε στο στρατό ως αξιωματικός στο ελληνικό τάγμα του ρωσικού στρατού. Το 1787 πήγε στη Τεργέστη, όπου παρέλαβε από τους εκεί Έλληνες ομογενείς, πλοία με τα οποία ξεκίνησε τις επιδρομές κατά των Τουρκικών στο Ιόνιο Πέλαγος με μεγάλες επιτυχίες. Σταδιακά επεκτάθηκε και στο Αιγαίο όπου νίκησε τον τουρκικό στρατό το 1788 και για τη νίκη του προάχθηκε σε υποπλοίαρχο. Αργότερα του αναγνωρίστηκε ο βαθμός του στρατηγού. Συνέχισε τη δράση του ώσπου το 1791 ήρθε εντολή να αναστείλει κάθε δραστηριότητα. Αρνούμενος να υπακούει στις διαταγές των ανωτέρων του κατέφυγε στη Μάνη και οργάνωσε επαναστατικό κίνημα. Απομονωμένος, χωρίς υποστήριξη ηττήθηκε το 1792 από τους Τούρκους και επέστρεψε στη Ρωσία. Παραιτήθηκε από το ρωσικό στρατό το 1802 και εγκαταστάθηκε στην Κριμαία σε κτήμα που του δώρισε η Αικατερίνη Β' το οποίο το ονόμασε Λιβαδειά, τιμώντας έτσι την ιδιαίτερη πατρίδα του που υπεραγαπούσε. Έφυγε από τη ζωή το 1804. Ο Λάμπρος Κατσώνης ήταν πνευματικός πατέρας του Οδυσσέα Ανδρούτσου.

Γεώργιος Καραϊσκάκης

Σπουδαίος στρατιωτικός ηγέτης της Επανάστασης. Γεννήθηκε στο Μαυρομάτι Καρδίτσας και ήταν γιος καλόγριας. Αρχικά υπηρέτησε στην αυλή του Αλή Πασά, στη συνέχεια έδρασε ως οπλαρχηγός στην περιοχή των Αγράφων και το 1826 διορίστηκε αρχιστράτηγος της Στερεάς Ελλάδας. Χάρη στη στρατηγική του ιδιοφυΐα πέτυχε σημαντικές νίκες κατά των Τούρκων (Δομβραΐνα, Δίστομο, Αράχοβα). Από τις σπουδαιότερες μάχες του ήταν η μάχη της Αράχοβας το Νοέμβριο του 1826, με νικηφόρα έκβαση για τους Έλληνες, η μάχη στο Δίστομο Βοιωτίας όπου οι Έλληνες νίκησαν τον πολυπληθέστερο εχθρό και η πολιορκία της Ακρόπολης το 1827, όπου με την τακτική του κράτησε τον τουρκικό στρατό καθηλωμένο στην Αθήνα για μεγάλο διάστημα. Τραυματίστηκε σε αιμαχία με τους Τούρκους στο Νέο Φάληρο και πέθανε στις 23 Απριλίου 1827, ανήμερα της γιορτής του. Το Έθνος θρήνησε το χαμό του ήρωα και δικαίως διότι υπήρξε ηγετική μορφή της Ελληνικής Επανάστασης, ενώ η απώλειά του θεωρήθηκε ανεπανόρθωτη.

Η απελευθέρωση της Λιβαδειάς

Η Γκιοιούρ Λιβαδειά - όπως την αποκαλούσαν οι ίδιοι οι Οθωμανοί - στην έναρξη του αγώνα της ανεξαρτησίας είχε 10.000 Έλληνες κατοίκους, οι οποίοι επιδίδονταν με ξεχωριστή επιτυχία στο εμπόριο, τη γεωργία και τη βιοτεχνία. Οι προεστοί της είχαν επιδείξει ενότητα, μετριοπάθεια, σωφροσύνη, ευελιξία και σοβαρές διπλωματικές ικανότητες. Για όλους αυτούς τους λόγους η Λιβαδειά αποτελούσε το κέντρο δράσης Φιλικής Εταιρείας στη Στερεά από το 1820. Με την κήρυξη της Επανάστασης κι αφού οι ισχυροί της πόλης έδωσαν τον όρκο της ελευθερίας, ο Αθανάσιος Διάκος κινήθηκε ταχύτατα προς τη Λιβαδειά ως επικεφαλής των Ελλήνων που είχε ήδη συγκεντρώσει. Οι πληροφορίες που είχαν φτάσει στα αυτιά του Διάκου έλεγαν ότι οι Τούρκοι της Λιβαδειάς, γνωρίζοντας πια για την εξέγερση στον Μοριά και στα Σάλωνα και με τον εύλογο φόβο ότι το κίνημα δεν θα αργήσει να εκδηλωθεί και στη βοιωτική πόλη, κλείστηκαν στο Κάστρο της πόλης παίρνοντας μαζί του ως ομήρους τους πρόκριτους Ιωάννη Λογοθέτη και Νικόλαο Νάκο. Το πρόβλημα του Διάκου ήταν σοβαρό, καθώς στόχος του δεν ήταν μόνο η απελευθέρωση της Λιβαδειάς αλλά και η κατά το δυνατόν σωτηρία των προκρίτων που οι Τούρκοι κρατούσαν ομήρους. Επικεφαλής ισχυρής δύναμης ο Διάκος πέρασε από το Δίστομο όπου αιχμαλώτισε τον Τούρκο αστυνόμο της περιοχής (ζαμπίτη) και τους άντρες του, οι οποίους δεν ήταν ένας απλός αξιωματικός, αλλά τύγχανε αδερφός του βοεβόδα της Λιβαδειάς. Γύρω τα μεσάνυχτα της 28ης προς 29η Μαρτίου, ο Διάκος με τα παλικάρια του φάνηκε ψηλά στον Προφήτη Ηλία, απέναντι από το Κάστρο όπου βρίσκονταν οχυρωμένοι οι Τούρκοι. Η έκπληξη τους ήταν μεγάλη όταν το πρωί αντίκρισαν τους οπλισμένους Έλληνες σε μικρή απόσταση κι έγινε ακόμη μεγαλύτερη όταν ο Διάκος τους πρότεινε την ανταλλαγή της ζωής των ομήρων προκρίτων με εκείνη του αδερφού του βοεβόδα της Λιβαδειάς. Ο Χασάν αγάς, για να σώσει τη ζωή του αδερφού του, δέχτηκε την ανταλλαγή και τώρα οι δύο πλευρές ετοιμάστηκαν για μια κανονική πολιορκία. Οι αγωνιστές αφού πρώτα κατέστειλαν τις δυνάμεις των Τούρκων στην πόλη (τα σεράγια των αγάδων στις όχθες της Κρύας προέβαλαν λυσσαλέα αντίσταση) επιτέθηκαν στο κάστρο. Ελλείψει βαρύ οπλισμού το Κάστρο έμοιαζε δυσκολοκατάβλητο· ώσπου, ο Λογοθέτης έρχεται σε επαφή με τους Τουρκαλβανούς (ο Κασίμ αγάς ο αρχηγός τους έχει άριστες σχέσεις με τον άρχοντα της Λιβαδειάς) που φρουρούσαν την κάτω πόλη. Αυτοί ύστερα από συνεννόηση και αφού πήραν ανταλλάγματα, παρέδωσαν την πύλη στους επαναστάτες. Το κάστρο πέφτει, ο Βοεβόδας Πασάς παραδίδεται χωρίς όρους.

Την 1η Απριλίου 1821 στο Κάστρο της Λιβαδειάς και στην Ώρα υψώθηκε η επαναστατική σημαία κυματίζοντας μετά από εκατοντάδες χρόνια σε ελεύθερη ελληνική γη. Εν τω μεταξύ οι Τουρκαλβανοί, οι οποίοι είχαν παραδώσει το κάστρο της Λιβαδειάς με τη συμφωνία να τους αποδοθεί ο εχθρός τους Δεμίρ μπέης, όρμησαν αιφνιδιαστικά εναντίον του εκείνου και των στρατιωτών του και τους κατέσφαξαν. Στην πόλη όλα είναι εορταστικά: όλοι αγκαλιάζονται, τα σήμαντρα από τις εκκλησίες σημαίνουν χαρμόσυνα, οι Λιβαδίτες μαζεύονται στο σταροπάζαρο (σημερινή Μητρόπολη) να ζητωκραυγάσουν το Διάκο και τα παλικάρια του. Στη συνέχεια όλοι μαζί συγκεντρώθηκαν στον Ιερό Ναό της Αγίας Παρασκευής όπου ιερούργησαν τρεις μητροπολίτες (ο Σαλώνων Ησαΐας, ο Αταλάντης Νεόφυτος του Αθηνών Διονύσιος) με κατανυκτική δοξολογία. Ευχαρίστησαν τον ύψιστο για τη νίκη. Λαός, κλήρος, πρόκριτοι και ένοπλοι αγωνιστές με κλάματα χαράς ανακήρυξαν το Διάκο κολονέλο Βοιωτίας και μοίρασαν αξιώματα στους οπλαρχηγούς.

Οδυσσέας Ανδρούτσος

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος (Ιθάκη 1788—Αθήνα, 5 Ιουνίου 1825) ήταν επιφανής αγωνιστής οπλαρχηγός της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Πολέμησε μέχρι το 1820 για λογαριασμό του Αλή Πασά και στη συνέχεια αγωνίστηκε για την επανάσταση έχοντας δικό του ασκέρι. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην απελευθέρωση της Λιβαδίας την 1 Απριλίου 1821. Το αποκορύφωμα των μαχών του Ανδρούτσου ήταν η ηρωική Μάχη στο Χάνι της Γραβιάς (8 Μαΐου 1821). Με λίγους Έλληνες οχυρώθηκε μέσα στο χάνι αντιμετώπισε επιτυχώς πολλαπλάσιο στράτευμα από Οθωμανούς υπό τον Ομέρ Βρυώνη. Στη μάχη αυτή, η στρατηγική ιδιοφυΐα του Ανδρούτσου θριάμβευσε. Έτσι δικαιωματικά κατέλαβε τη θέση του αρχηγού των όπλων της Βοιωτίας, και ουσιαστικά αυτός επηρέασε την τύχη της επαναστάσεως στην ανατολική Στερεά, κατά τα επόμενα έτη. Στις 27 Αυγούστου 1822 η νεοσύστατη του Αρείου Πάγου του αναθέτει τη Διοίκηση της Αθήνας. Λίγο αργότερα θα κατηγορηθεί άδικα για συνεργασία με τους Τούρκους. Τελικά θα βρει φρικτό θάνατο στο φρούριο της Ακρόπολης, θύμα της εμφύλιας διαμάχης.

Ιωάννης Μακρυγιάννης

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης ήταν ένας από τους κορυφαίους αγωνιστές του '21. Γεννήθηκε το 1797 και τα παιδικά του χρόνια μέχρι την εφηβεία του τα πέρασε με στερήσεις και κακουχίες στη Λιβαδιά, κάνοντας διάφορες δουλειές. Το 1820 παραμονές του Αγώνα μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Πήρε μέρος σε πολλές μάχες και πάντα πρωτοστατούσε. Τραυματίστηκε πολλές φορές, ποτέ όμως δεν εγκατέλειπε. Εκτός όμως από τις ηρωικές του πράξεις και το παράδειγμά του αυτός ο μεγάλος Έλληνας κληροδότησε στις νεότερες γενιές ένα αθάνατο μνημείο λόγου και περιεχομένου, τα Απομνημονεύματά του. Χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του ρουμελιώτη αγωνιστή ήταν η αμεροληψία του, η τιμιότητά του, η ημερότητά, το ήθος του και το θάρρος της γνώμης του. Ακόμα και στους αντίπαλους αναγνωρίζει πολύ συχνά την πολεμική αρετή. Το «είμαστε στο εμείς και όχι στο εγώ» ακολουθούσε πάντα τις πράξεις του. Συχνά γινόταν επικριτικός και αυστηρός, όταν θεωρούσε ότι κάποιος ήταν ιδιοτελής και αδιαφορούσε για το σκοπό του αγώνα. Πέθανε το 1864. (Σημείωση: Το σπίτι του Μακρυγιάννη στη Λιβαδιά, όπου έμενε μικρός με τη μητέρα του, ήταν στην περιοχή της Ταμπάχνας).

Αθανάσιος Διάκος

Καταγόταν από τη Μουσούνισσα Δωρίδος και ήταν από τους ενδοξότερους ήρωες της Επανάστασης. Στην αρχή έγινε μοναχός και διάκονος (σε αυτό οφείλει την επωνυμία "Διάκος"), αργότερα όμως κατέφυγε στα βουνά, ακολούθησε τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και το 1820 έγινε Φιλικός και οπλαρχηγός της Λιβαδίας, όπου ύψωσε το 1821 τη σημαία της Επανάστασης. Ήταν ο εμπνευστής και ο ενορχηστρωτής της απελευθέρωσης της Λιβαδίας. Μαζί με τους Δυοβουνιώτη και Πανουργία καθάρισε ολόκληρη σχεδόν την ανατολική Στερεά από τους Τούρκους. Στη γέφυρα της Αλαμάνας (κοντά στις αρχαίες Θερμοπύλες) στις 22 Απριλίου 1821 προσπάθησε να καθυστερήσει την πορεία του Ομέρ Βρυώνη και του Κιοσέ Μεχμέτ προς την Πελοπόννησο. Τραυματίστηκε, συνελήφθη και θανατώθηκε με μαρτυρικό θάνατο.

Μάχες της περιοχής μας

ΒΑΣΙΛΙΚΑ: Ο Γκούρας, ο Δυοβουνιώτης και άλλοι οπλαρχηγοί τον Αύγουστο του 1821 δεν επέτρεψαν σε 8.000 Τούρκους να κατέβουν στην Πελοπόννησο και να λύσουν την πολιορκία της Τρίπολης. Οι Τούρκοι με σημαντικές απώλειες αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στη Λαμία.

ΑΡΑΧΟΒΑ: Η Αράχοβα αποτέλεσε το δραματικό σκηνικό μιας από τις σφοδρότερες πολεμικές αναμετρήσεις της επανάστασης από τις 18 έως 24 Νοεμβρίου 1826. Ο Καραϊσκάκης απέκλεισε την πόλη και κατανίκησε τους Τουρκαλβανούς του Μουσταφάμπεη στις 24 Νοεμβρίου 1826.

ΔΙΣΤΟΜΟ: Οι Τούρκοι εμφανίστηκαν στις 17 Ιανουαρίου 1827 το πρωί έξω από το Δίστομο. Οι Έλληνες όταν είδαν το σμήνος των εχθρών κλείστηκαν στα οχυρώματα. Η μάχη κράτησε μέχρι τις 6 Φεβρουαρίου. Ήταν μια από τις πιο φημισμένες μάχες, όχι μόνο επειδή οι Έλληνες πολέμησαν με μανία και νίκησαν πολυπληθέστερο εχθρό, αλλά γιατί ο Ομέρ Πασάς, ο ήρωας των Οθωμανών, ο οποίος θεωρείτο ανίκητος, νικήθηκε από τον Καραϊσκάκη. Οι νίκες στο Δίστομο και στην Αράχοβα έδωσαν μεγάλο θάρρος στους Έλληνες να συνεχίσουν τον αγώνα.

ΠΕΤΡΑ: Η μάχη της Πέτρας υπήρξε η τελευταία μάχη του Αγώνα για την ελληνική ανεξαρτησία. Έγινε στις 12 Σεπτεμβρίου 1829 στην Πέτρα της Βοιωτίας, μεταξύ Θήβας και Λιβαδίας. Την εποχή εκείνη ήταν μια στενή δίοδος που σχημάτιζαν οι όχθες της λίμνης Κωπαΐδας και το βουνό Ελικών. Οι Έλληνες με την αποφασιστική τους νίκη ανάγκασαν τους Τούρκους να συνθηκολογήσουν και να τους παραδώσουν τη Λιβαδιά και όλη σχεδόν τη Στερεά. Επικεφαλής των ελληνικών δυνάμεως ήταν ο Δημήτριος Υψηλάντης.

Η ακροστιχίδα του Διάκου

1. Χωριό της Βοιωτίας στο οποίο δόθηκε αποφασιστική μάχη από τον Καραϊσκάκη.
2. Ιερά Μονή της Βοιωτίας που συνέβαλε στον αγώνα
3. Το μικρό όνομα του Διάκου.
4. Αρχιστράτηγος της Ρούμελης
5. Οι μυημένοι στη Φιλική Εταιρεία έδιναν.....
6. 1^η Απριλίου 1821 κυματίζει ελεύθερα στο κάστρο της πόλης η επαναστατική

1. _ _ _ _ _
2. _ _ _ _ _
3. _ _ _ _ _
4. _ _ _ _ _
5. _ _ _ _
6. _ _ _ _ _

Τα Μοναστήρια της περιοχής μας στην Επανάσταση του 1821

Όσιος Λουκάς: Στην Ιερά Μονή του Οσίου Λουκά την 27η Μαρτίου 1821 κηρύσσεται η Επανάσταση στη Ρούμελη με επικεφαλής τον Δεσπότη των Σαλώνων Ησαΐα, τον Αθανάσιο Διάκο και τον εκπρόσωπο της Φιλικής Εταιρείας Αθανάσιο Ζαρείφη· στο Καθολικό της Μονής γίνεται δοξολογία και ευλογούνται τα όπλα. Ο Αθανάσιος Διάκος ξεκινάει για να καταλάβει τη Λιβαδειά. Ο Όσιος Λουκάς γίνεται ορμητήριο των επαναστατημένων και διατρέφει τα στρατεύματα που καταλύουν στο μοναστήρι και γίνεται τροφός και καταφύγιο των υπόδουλων Ρωμιών. Το Μοναστήρι σύμφωνα με έγγραφα που έχουν σωθεί προμηθεύει με τρόφιμα και χρήματα τον αγώνα και τους οπλαρχηγούς Διάκο, Ανδρούτσο, Γκούρα, Κριεζώτη, Τζαβέλλα, Καραϊσκάκη, κ.ά.

Μονή Ιερουσαλήμ: Η Μονή καθίσταται κέντρο του αγώνα στην περιοχή, ανεφοδιάζει τα στρατεύματα των επαναστατημένων δίνοντας όλα τα εισοδήματά της για τον αγώνα. Πυρπολείται και λεηλατείται από τους Τούρκους μα στέκεται όρθια και συμβάλλει στην σημαντική νικηφόρα μάχη της Αράχωβας, το Νοέμβριο του 1826 υπό τον Γεώργιο Καραϊσκάκη. Με μήνυμα που έστειλε η Μονή στον Καραϊσκάκη σχετικά με το σχέδιο κινήσεως των τουρκικών στρατευμάτων, κατάφερε ο αρχιστράτηγος της Ρούμελης να προετοιμαστεί και να διαλύσει τα πολυάριθμα τουρκικά στρατεύματα.

Μονή Οσίου Σεραφείμ: Λόγω του απόμερου της θέσεως της Μονής προετοιμάζονταν και εκπαιδούνταν εκεί τα παλληκάρια για την Επανάσταση. Ο Καραϊσκάκης, όταν πέρασε τον Νοέμβρη του 1826 πηγαίνοντας στην Αράχωβα για την γνωστή μάχη, μπροστά στην εικόνα του Αϊ Σεραφείμ ζήτησε τη βοήθειά του. Πολλές φορές οι Τούρκοι κατέλαβαν το μοναστήρι, το λεηλάτησαν και το πυρπόλησαν στα χρόνια της σκλαβιάς.

Μονή Λυκούρεση: Την 27η Μάρτη του 1821 ο Αθανάσιος Διάκος φεύγει από τη Μονή του Οσίου Λουκά και πηγαίνει στη Μονή Λυκούρεση στη Χαιρώνεια, όπου συγκεντρώνει στρατό από όλα τα γύρω χωριά και κινάει για την Λιβαδειά, την οποία ελευθερώνει την 31η του Μάρτη.

Μονή Μακαριωτίσσης: Λόγω της θέσεώς την ήταν πέρασμα μεταφοράς πολεμοφοδίων και στρατού μεταξύ Πελοποννήσου και Στερεάς. Το Νοέμβριο του 1826 Τουρκαλβανοί υπό τον Μουσταφάμπεη καταλαμβάνουν τη μονή και πυρπολούν το Ναό.

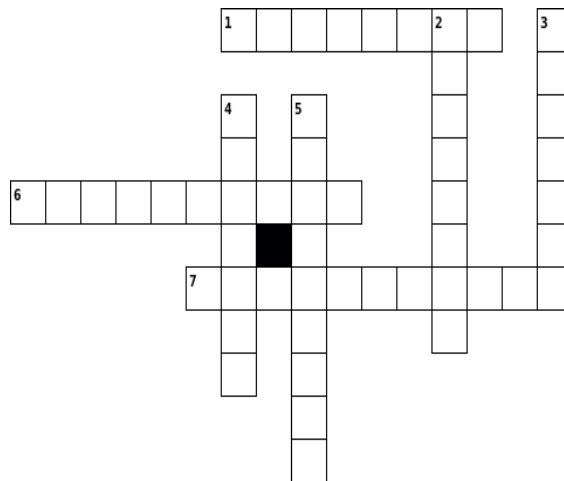
Μονή Ευαγγελιστρίας: Πάνω από το μοναστήρι υπήρχε στρατόπεδο όπου εκπαιδούνταν τα παλληκάρια.

Αγία Σωτήρα Μαυροματίου: Στο μετόχι της Μονής Σαγματά, την Αγία Σωτήρα Μαυροματίου, έγινε την 26η Οκτωβρίου 1825 η μάχη της Αγία-Σωτήρας με αρχηγό τον Αθανάσιο Σκουρτανιώτη. Ο Σκουρτανιώτης με 70 παλληκάρια του θυσίαστηκε αντιμετωπίζοντας τους Τούρκους.

Μονή Αγίου Νικολάου Υψηλάντη: Στη Μονή υπογράφηκε το τέλος του εννεαετούς αγώνα εναντίον των Τούρκων. Ο Δημήτριος Υψηλάντης την 28η Αυγούστου 1829 έστισε το στρατηγείο του στη Μονή Υψηλάντη διευθύνοντας από εκεί τη νικηφόρα μάχη της Πέτρας. Σε ένα κελί της Μονής την 13η Σεπτεμβρίου 1829 υπεγράφη η συνθηκολόγηση των Τούρκων και η λήξη της επανάστασης.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Πρωτοπαλάκαρο του Διάκου
6. Μονή που βοήθησε αποφασιστικά στη μάχη της Αράχωβας
7. Αρχιστράτηγος της Ρούμελης

ΚΑΘΕΤΑ

2. Το μικρό όνομα του θριαμβευτή στο Χάνι της Γραβιάς
3. Περιοχή πριν την Αράχωβα που διατηρούσε χάνι στην τουρκοκρατία.
4. Εκεί πιάστηκε αιχμάλωτος ο Αθανάσιος Διάκος
5. Επικεφαλής των ελληνικών δυνάμεων στη μάχη της Πέτρας

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

ΨΑΞΕ ΝΑ ΒΡΕΙΣ ΤΙΣ ΚΡΥΜΜΕΝΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Οι λέξεις είναι: Λιβαδειά, Βελεστίνο, Γραβιά, Λάμπρος, Ευλαβικό, Φιλική, Αλή Πασάς, Κοραΐς, Ιτέα, Βοιωτίας, Μπούσγος, Κλέφτης, Όσιος Λουκάς, Βρυώνης, Λογοθέτης, Ησαΐας, Κατσώνης, Ρούμελη, Ανδρούτσος, Διάκος, Αλαμάνο.

Λ	Ι	Β	Α	Δ	Ε	Ι	Α	Φ	Ι	Λ	Ι	Κ	Η
Α	Τ	Ρ	Λ	Ι	Υ	Μ	Π	Ο	Υ	Σ	Γ	Ο	Σ
Μ	Ε	Υ	Α	Α	Λ	Ο	Γ	Ο	Θ	Ε	Τ	Η	Σ
Π	Α	Ω	Μ	Κ	Α	Τ	Σ	Ω	Ν	Η	Σ	Τ	Β
Ρ	Ρ	Ν	Α	Ο	Β	Ε	Λ	Ε	Σ	Τ	Ι	Ν	Ο
Ο	Η	Η	Ν	Σ	Ι	Α	Λ	Η	Π	Α	Σ	Α	Ι
Σ	Γ	Σ	Α	Ο	Κ	Λ	Ε	Φ	Τ	Η	Σ	Κ	Ω
Β	Α	Α	Ο	Ρ	Ο	Υ	Μ	Ε	Λ	Η	Ν	Ο	Τ
Τ	Σ	Ι	Α	Ν	Δ	Ρ	Ο	Υ	Τ	Σ	Ο	Σ	Ι
Γ	Ρ	Α	Β	Ι	Α	Κ	Ο	Ρ	Α	Η	Σ	Α	Α
Λ	Ο	Σ	Ι	Ο	Σ	Λ	Ο	Υ	Κ	Α	Σ	Ν	Σ

Συντελεστές: οι μαθητές της ΣΤ τάξης του 8^{ου} Δ/Σ

Επιμέλεια: ο εκπαιδευτικός Δημήτριος Μάντζαρης